

KAPI VODE - AKCELERACIJA FORME

Sekulić, Tamara

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, The Academy of Arts in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Umjetnička akademija u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:134:478370>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-24**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
UMJETNIČKA AKADEMIJA U OSIJEKU
ODSJEK ZA LIKOVNU UMJETNOST
SVEUČILIŠNI DIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

TAMARA SEKULIĆ

KAPI VODE - AKCELERACIJA FORME

DIPLOMSKI RAD

Mentor: Denis Juraj Krašković, izv. prof. art.

Osijek, 2017.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. O UMJETNIČKOM DJELU I OBLIKU	2
3. O VODI	3
3.1. Simbolika plave boje u skulpturama	3
4. UMJETNOST U KONTEKSTU MULTIPLA	5
4.1. Poznati umjetnici i djela	5
5. PROCES IZRADE	7
5.1. Tehničko-tehnološki opis korištenih materijala pri izradi	7
6. ZAKLJUČAK	12
7. SAŽETAK	14
Prilozi	15
LITERATURA	20

Fotografija br.1. Završna verzija diplomskog rada

Naziv rada: Kapi vode, 2017.

Materijal: gips

Dimenzije: promjenjive

1. UVOD

Instalaciju Kapi vode čini grupa skulptura čiji postav ovisi o prostoru u kojemu se izlažu. Kroz ovaj diplomski rad dotaknut ću se brojnih činjenica koje su me potaknule na razmišljanje, a potom i stvaranje kada govorimo o vodi, pa čak i u kontekstu same izrade umjetničkog djela koje ne bi bilo moguće oblikovati niti izvesti bez njezine upotrebe.

Pojedinačna skulptura, dio instalacije, sveden je na opće poznati oblik, odnosno simbol kapi vode. Skulpture su različitih dimenzija i tonaliteta plave boje. Odabir boje je također simboličan jer plava boja podsjeća na vodu. Brojni umjetnici na koje ću se referirati kroz ovaj diplomski rad koristili su multipliciranje kao izraz stvaranja, te vodu kao inspiraciju za svoje umjetničko stvaranje. Razlog zbog kojeg sam se i ja odlučila na tematiku vode, leži u osnovnoj potrebi svakog čovjeka za njom te samom ophođenju prema njoj. Voda je postala općenita pojava na koju se ne obazire jer se podrazumijeva da je uvijek imamo i da je dostupna, ustaljeno je mišljenje da je to svugdje tako.

Trebalo bi obratiti pažnju na to da svaka kap pitke vode bude uvažena i sagledana kao da se radi o rijeci, jezeru ili oceanu koje treba zaštititi i čuvati.

Stvarajući ovaj rad, vodila sam se pitanjem svjesnosti o značaju svake kapi vode, esencijalno i ekološki. Na narednim ću stranicama objasniti idejna i umjetnička polazišta svoga rada.

2. O UMJETNIČKOM DJELU I OBLIKU

Proučavanje vode u umjetnosti može u početku uključivati ispitivanje različitih načina na koje je predstavljeno. Voda je često prikazana kao simbol ili stilizirana na razne načine, crtanjem simbola poput vodenih kapljica, ravnih linija za crtanje kiše ili malih krugova za crtanje mjehurića. Upravo sam i ja iskoristila taj simbolizam za oblikovanje svojih skulptura.

Ono što me posebno pobudilo je voda koja je oduvijek bila predmet umjetnina iz različitih vidova, bilo da se radi o slikarstvu, kiparstvu ili bilo kojem drugom izrazu u umjetnosti. Razlog zbog kojeg sam se i ja odlučila na tematiku vode u svojim skulpturama, leži u onoj osnovnoj potrebi svakog čovjeka za njom, ophođenju prema vodi pa i stvaranju oblika koje iz nje proizlaze. Svaka kap ima svoj oblik i sve su različite pa čak i tijekom lijevanja odnosno multipliciranja, nijedna nije jednaka. Kako bih razbila monotoniju, namjerno sam razvijala oblik od najmanje do najveće kapljice. Postignutim rastom obujma, metaforički se približavam kapima koje se međusobno razlikuju kao pahuljice snijega. Wertheimer u teoriji geštalta (oblika) zaključio je da, kada gledamo, mi ne vidimo svaki element zasebno, već vidimo cjelinu, a ona ne sadrži samo elemente, već i odnose među njima. Postavljajući rad u prostor, stvaram tu cjelinu. Jedinstvo metaforičke vodene cjeline postignuto je kako gradacijom oblika tako i gradacijom boje. Postavljanjem, svaku kap koju vidim, vidim iz drugačijeg ugla. Promatranjem, kapi postaju iste i pored različitog oblika, istog su sastava, kreću se u istom smjeru, u istom su vremenu i prostoru te tako zaokružuju simbolizirani koncept vode. Ono što je zanimljivo je brojnost kapljica koju se lako može razbiti. Oduzimanjem i preslagivanjem svakog oblika, mijenja se i koncept samog rada. Mogućnost stalnih promjena i izmjena je uvijek prisutna. U isto vrijeme, dok neke kapi padaju, druge stoje na podu i s međusobnom povezanošću odaju dojam dinamike i igre. Slijedeći boje i proporciju ne-prirodnog svijeta, predimenzioniranim kapljicama dajem gotovo herojsku vrijednost. Prikazujem vodu kao potrebu života. No za ovaj rad je također bitan i drugi vid koji uključuje vodu, a to je sama njegova izrada, oblikovanje i nastanak. Tehnike koje ovise o korištenju vode u umjetničkom procesu, od tempere, freski, akvarela, modeliranja i lijevanja. Tematski i procesom, voda je ostavila neizbrisiv trag u svijetu umjetnosti koji je zauzvrat u izvedbenom konceptualnom smislu prikazao njezinu snagu, promjenjivost, značaj i transparentnost.

3. O VODI

Voda je naš element – danas je voda česta tema na svim područjima, a ne samo u vizualnoj umjetnosti, izvor života, čista i pitka u više nego metaforičkom smislu. Voda je zaista naš element na Zemlji. Tlom dominira zemlja. Čovjek osjeća tu praiskonsku prašinu i zemlju. Međutim, dominira i voda jer ona je prisutna kamo god krenemo, mora, rijeke, jezera. Voda je bitan resurs. Taj je prirodni element vezan za život. Ta tekućina znači život kako za ljude tako i za biljni i životinjski svijet. Kada zaboravimo zaliti naše cvijeće, već sljedećeg dana ono počne venuti, izgubi svoju ljepotu i prvobitno stanje i ako se i dalje ne zalijeva, još će više venuti i konačno se osušiti. Biljka bez vode umire. Slično je i sa životinjama i sa čovjekom. Starogrčki filozofi smatrali su vodu početkom svega. Ponekad ni sami nismo svjesni vrijednosti toga blaga, ali i mnoštva čimbenika koji sutra to blago mogu pretvoriti u bezvrijednu tekućinu ako ne budemo dovoljno odgovorni i razumni. *Nužno je, naravno, spomenuti i pitanje vode kao pitanje našeg opstanka – dok čovjek ima svoju litru vode dnevno, do tada je mir. Kada to postane pola litre, tada ćemo biti na putu u kataklizmu.* (www.vecernji.hr/kultura)

3.1. Simbolika plave boje u skulpturama

U svijetu simbola, ništa doista ne nestaje. Boje imaju svoju povijest jer ih ni ljudi nisu uvijek doživljavali na isti način. Nije se promijenio naš senzorni aparat, već naš doživljaj stvarnosti koji je povezan s našim znanjem, rječnikom, imaginacijom, kao i našim osjećajima, dakle svime što se razvijalo tijekom vremena. (Pastoureau, 2005: 16)

Kreativna uporaba boja najbolje se očituje u vizualnoj umjetnosti.

Boje koje se koriste za prikazivanje vode u umjetnosti su sve nijanse plave boje, od azurnog do zelenog, kao u prirodi. Budući da ih povezujemo s vodom koja je gotovo uvijek hladna u prirodnom stanju, tako da se i njezine boje navode kao hladne.

Simboličko značenje nastaje iz apstrakcije koju izaziva psihološko djelovanje boja i zato se psihološka i simbolička značenja isprepliću. Značenja koja pripisujemo bojama različita su, promjenjiva u vremenu i podvojena. Kodovi boja mogu biti potpuno proizvoljni, a istovremeno imati snažnu simboliku. U umjetnosti i dizajnu, boja se može koristiti za izazivanje određenog raspoloženja, stvaranje poruke ili izazivanje snažnog osjećaja i doživljaja u promatraču. Također, u samom stvaranju rada, mogu se koristiti pozitivni ili negativni atributi boje kako bi subliminalno poslali poruku.

Picassova osobna trauma pronašla je izraz u nizu duboko osjećajnih slika koje čine njegovo "Plavo razdoblje". Sam se Picasso prisjetio: "Počeo sam slikati u plavom kada sam doznao za Casagemasovu smrt".¹

"Plava boja nema dimenzije, ona izlazi izvan granica", Yves Klein

Yves Klein, Portrait of Claude Pascal, 1962.

Od svih boja, plava je najdublja: pogled u nju tone i ne nailazi na zapreke, pogled se gubi u beskraju kao da boja neprestano uzmiče. Plava je i najviše nematerijalna boja: u prirodi se obično prikazuje kao da je stvorena od prozirnosti. Plava je i najhladnija i najčišća. Boja uglavnom ovisi o načinima na koje molekule vode upijaju i odbijaju svjetlost. U blizini obala, oceanska voda je puna sitnih biljaka i komadića organske materije dospjelih s kopna. Kao i zelene biljke na kopnu, sitne biljke fitoplanktoni sadrže kemijsku supstancu nazvanu klorofil. Klorofil upija veći dio crvene i plave svjetlosti, a odbija veći dio zelene. Zato nam se čini da je pored obala oceanska voda zelena. I ispod površine, boje se mijenjaju jer voda i materije koje u njoj lebde na poseban način upijaju svjetlost. Mutna oceanska voda, s više materijala u sebi, upija više svjetlosti nego bistra voda. Iz tog razloga u zamućenim vodama brže se smračuje s povećanjem dubine te i sama boja postaje tamnija. Kada se gleda iz svemira, boja vode izgleda zelenoplavo. Zelene vode su pune života, isto kao tamnoplave oceanske vode s malo živog svijeta koje nalikuju bjeloplavim pustinjama. S obzirom na sva psihološka pa čak i kemijska i fizička svojstva, nije čudno razumjeti razlog zbog čega se u umjetnosti voda prikazuje nijansama plavih i zelenih boja.

---

¹ C.Casagemas bio je španjolski pjesnik i student umjetnosti, najpoznatiji po svome prijateljstvu s Pablom Picassom.

4. UMJETNOST U KONTEKSTU MULTIPLA

Multipl je umjetničko djelo industrijski proizvedeno u više istovjetnih komada. Svaki komad koji se naziva multipl istovjetan je drugim primjercima iz serije ili naklade. Zamisao multipla podrazumijeva odsutnost originala i postojanje većeg broja istovjetnih primjeraka. U povijesnom smislu, prvi primjeri multipla su grafike i odljevi skulpture. Status multipla kao posebnog serijski proizvedenog umjetničkog djela povezuje se s dišampovskom tradicijom ready-madea koja oduzima umjetničkom djelu značenje originalne rukotvorine i ukazuje na konceptualne i konstruktivne vidove objekta... Industrijski način proizvodnje omogućuje proizvodnju jednakih predmeta. Neokonstruktivist je Victor Vasarely praktično i teorijski razradio i propagirao ideju multipla. (Šuvaković 2005:247)

Izazov umjetniku je pronalaženje načina ostvarivanja ideje koja se može ponoviti ponekad. Stoga, dio kreativnog izazova dolazi u istraživanju novih metoda i nabavljanju novih materijala, što dovodi do nekih nevjerojatnih suradnji između umjetnika i same proizvodnje. Upravo taj izraz proizvodnje u umjetnosti često dolazi s negativnom pretpostavkom jer se podrazumijeva da multipliciranim objektima nedostaje jedinstvenost koja se obično smatra preduvjetom umjetničkog djela. Lijevanje skulpture u bronci te raznim ostalim tehnikama kako kiparstva tako i tiskarstva, stoljećima je omogućilo izdavanje višestrukih primjera umjetničkog djela. Svaki primjer izdanja tiska ili bronce originalan je rad umjetnika, iako postoje tehničke varijacije koje bi mogle utjecati na vrijednost. Broj proizvodnje je obično strogo ograničen, uglavnom iz komercijalnih razloga, tržišta umjetnina, kolekcionarskih zbirki. No nije svako multipliciranje rađeno radi komercijalne proizvodnje i oduzimanja vrijednosti djelu. Brojni se umjetnici upravo kroz takav rad izražavaju, gdje zapravo svaki multiplicirani objekt ukazuje na jedinstvo s drugim i tako zajednički stvara cjelinu. Kroz takav doživljaj multipliciranja originala sam i ja promišljala svoj rad, a jednako tako ću se osvrnuti i referirati na druge umjetnike sa sličnim težnjama.

4.1. Poznati umjetnici i djela

Kako bih razjasnila i utvrdila temelje i glavne polaznice svog umjetničkog rada, smatram bitnim naglasiti pojedine značajne umjetničke projekte s kojima istovremeno mogu usporediti i graditi vlastiti kiparski izražaj rada.

U primjerima gdje radovi nastaju multipliciranjem, ponegdje ne isključivo lijevanjem jednakih skulptura ili objekata, nego i ručno stvaranjem gotovo istih skulptura ili objekata, omogućilo je sljedećim umjetnicima da se oslanjajući na svojevrsni učinak ponavljanja, izraze i prenesu poruku i koncept onoga čemu pridaju važnost i ono što žele takvim načinom naglasiti. Izdvojila sam neke od najzanimljivijih umjetnika koji se bave ili su se bavili time u svojem radu.

Anthony Gormley, britanski kipar poznat je po svojim životnim skulpturama koji kreativno oponašaju ljudsko tijelo, ali figurativni glineni humci iz njegove serije pod nazivom Field, iako ne tako precizni u prikazivanju oblika čovječanstva, imaju dublju vrijednost za umjetnika. Gormley kaže o ovom projektu: "Želio sam raditi s ljudima i raditi o kolektivnoj budućnosti i našoj odgovornosti za to. Htio sam da se umjetnost osvrće na nas, svoje stvaratelje (i kasnije gledatelje), kao da smo odgovorni - odgovorni za svijet. S ove točke gledanja postajete svjesni da sve skulpture imaju oči koje su usmjerene izravno na vas. Masovni pogled s osjećajem krivnje u ime čovječanstva koje je tako teško izlomila zemlju iz koje su nastale. Gormley također radi varijacije tema upotrebom malih glinenih skulptura. (Prilog 1.)

Ai Weiwei, kineski umjetnik i aktivist također upotrebom identičnih 258 lica bez ličnosti u čamcu na napuhavanje, upućuje na često prenatrpan način prijevoza za opasne puteve koji očajnički migranti nastoje prijeći preko Egejskog mora iz Turske u Grčku. (Prilog 2.)

Rachel Whiteread-Whiteread je odabrala nekoliko starih kutija drugačijih oblika za izradu instalacije za Turbine Hall. Ona ih je napunila gipsom, otrgnula vanjštinu i tako dobila savršene odljevke, time prikazuje i unutarnje prostore ili pak pozitivna pojavljivanja negativnih prostora. Umjesto da ih skuplja, napravila je tisuće kutija. (Prilog 3.)

Spencer Tunick, američki umjetnik koji je putovao svijetom kako bi stvorio fotografije i videozapise mnogih "multipliciranih" golih figura u javnim prostorima. Organiziranje skupina od nekoliko sudionika na desetke tisuća volontera, često je logistički zastrašujuće, njegove slike nadilaze obične kategorije i kombiniraju skulpturu i instalaciju u novom izvedbenom žanru. Za njegov projekt u Hullu, 3 200 volontera zalagalo se za snijeg Sjevernog mora dok su hodali ulicama goli obojeni nijansama plave boje. Rad se zove "Sea of Hull", mnoštvo plavih ljudi koji predstavljaju ocean. (Prilog 4.)

5. PROCES IZRADE

Nakon što sam se odlučila za konačan izgled odnosno oblik skulpture (kap vode) započela sam oblikovati glinu. S obzirom na to da sam se odlučila napraviti četiri različite veličine skulpture, svaku sam oblikovala posebno i u različitom vremenu. Glina je pogodna za oblikovanje i njezina pozitivna strana je što dozvoljava dodavanje i oduzimanje mase. Glinu sam oblikovala tako da sam ju postavila na rotirajući gerist i modelirkom kružno oblikovala konačan izgled (Primjer 1.). Kada je u pitanju lijevanje pozitiva i negativa, materijali za koje sam se odlučila bili su gips i guma.

Gips sam izabrala jer je pogodan za završnu obradu. Za gumenu sam se kalup odlučila jer je sastavom jedno od najizdržljivijih i praktičnijih kalupa za multipliciranje modela. Nakon toga slijedila je priprema za izradu gumenog kalupa i gipsanih kapa.

5.1. Tehničko-tehnološki opis korištenih materijala pri izradi

Glinene modele sam odvojila limićima, kako bih napravila kalup iz dva dijela. Dvodijelni kalup radim zbog kontraformi. Također, limiće sam na određenim spojevima prekrila plastelinom kako mi se ne bi odvajali ili pomicali (Primjer 2.). Prije toga premazujem glinene modele s limićima odvajanjem (običnim sredstvom za pranje posuđa, možemo koristiti i kalijev sapun ili bilo koji drugi preparat). To je bitno zato što će se guma bez zapinjanja skinuti s glinenog modela. Kada se sredstvo potpuno osuši, na redu je stavljanje gume. Prije toga sam izrezala male drvene markere koji će mi pomoći pri spajanju kalupa kada budu gotovi. Stavila sam ih na najizbočenija mjesta iznad glinenog modela. Miješam gumu u omjeru 1 : 10 koji se odnosi na 0,5 kg gume (Primjer 3.). Za izradu gumenog kalupa potrebne su uvijek dvije komponente. Guma je komponenta A, druga komponenta je zgušnjivač, komponenta B. U ranije navedeni omjer stavljam 50 ml zgušnjivača (komponente B) te lagano miješam dok se sastojci ne sjedine. Glineni model premazujem prvim tankim slojem gume (Primjer 4). Sušenje ovisi o svojstvu određene gume. Meni je za sušenje prvoga sloja trebao jedan dan. Drugi dan sam stavljala drugi sloj gume. Nakon što je guma otvrdnula, potrebno je pripremiti armaturu, odnosno zavoj. Zavoji dodatno učvršćuju prva dva sloja gume, a i dobro potpomažu kod prekrivanja kontraformi modela (Primjer 5). Nakon sušenja stavljam silikon te ga lagano razmazujem po cijelom modelu, silikon također ima elastična svojstva te se dobro slaže s gumom koja naknadno dolazi na osušeni silikon (Primjer 6.). Nakon sušenja silikona, radim gipsanu kapu. Prije toga mažem model odvajanjem. Gips miješam prema osjećaju, dok ne postignem odgovarajuću gustoću, budući da bi rijedak sloj

gipsa lako skliznuo s gume. Gips se u svom prelasku u kruto stanje postepeno stišće i zagrijava. Stavljam ga naizmjenično samo s jedne strane modela, učvršćujem ga armaturom od poliesterskih vlakana (Primjer 7.). Cijelo vrijeme pazim da sam popunila sve kontraforme i konstantno zaglađujem površinu špahtlicom. Gips sam stavila u 2 - 3 sloja. Nakon što se prvi dio gipsane kape osušio, skidam, odnosno izvlačim limiće koji su dijelili model te nastale rupe popunjavam plastelinom (Primjer 8.). Pripremam ga za izradu druge polovice kalupa. Plastelin koristim jer je mastan. Ponavljam cijeli navedeni postupak s izradom gipsane kape i na drugoj polovici. Proces izrade kalupa i kapa trajao je 10 dana. Inače bi u idealnim uvjetima postupak trajao i puno kraće, 4 - 5 dana, ali budući da sam prvi puta radila s gumom, bila sam dosta oprezna i sporija sa svime, ovisila sam i o brzini sušenja gume koja se nalazila u prostoru koji zna često biti vlažan, tako da je i to bio jedan od uvjeta koji su me usporili. Kada sam završila sa svime, kapu sam lagano odvojila od gumenog dijela, očistila sam kapu i gumu od prljavštine te krenula lijevati svoje gipsane pozitive.

Lijevanje je pozitiva započelo spajanjem kalupa i kapa, pošto sam ranije stavila markere koji su mi označili gdje mi se koji dio spaja, lagano sam mogla sastaviti kalupe s gumom te ga povezati špagom kako bi kalup bio stabilan i čvrst. Gips sam miješala proizvoljno u toploj vodi jer se tako brže stisne. Budući da sam imala četiri različita modela kalupa u koji je trebalo uliti gips, miješala sam ga u količini dostatnoj za popunjavanje istoga. Nakon izlivenih svih 80 komada gipsanog pozitiva i njegovog sušenja, na redu je bila krajnja obrada koja je uključivala brušenje i bojenje skulptura.

Koristila sam grublji, potom finiji brusni papir kako bi gips bio gladak. Potom sam koristila četiri nijanse plave boje kojom sam bojala svoje skulpture od najveće do najmanje, od najtamnije do najsvjetlije. Kao završni dio, prozirnim emajl-lakom na vodenoj bazi prešla sam sve skulpture kako bi dobile potrebni sjaj koji simbolički podsjeća na vodu. Preostalo mi je još napraviti modele u reljefnom obliku koje sam namijenila za zid. Tako sam u stiroporu nacrtala te potom izrezala oblik kapi vode u tri veličine, premazala stiropor odvajanjem te u gipsu odlila 20 komada koje sam na isti način tretirala završnom obradom kao i skulpture u punoj plastici.

Primjer 1

Primjer 2

Primjer 3

Primjer 4

Primjer 5

Primjer 6

Primjer 7

Primjer 8

Primjer 9. Bojanje skulptura

Primjer 10. Završna obrada skulptura

6.ZAKLJUČAK

U radu je naglasak stavljen na vodu, boju i oblik. Taj oblik nije nastao slučajno, nego je pomno promišljen, odabran i oblikovan zbog svoje simboličnosti.

Simbolika je ključan dio ovoga rada jer upravo u njoj sva tri dijela stvaraju jedinstvenu cjelinu, kojoj se ne oduzima umjetnička vrijednost umnažanjem oblika.

Naprotiv, spojem tehnike i tematike naglašavam značaj vode i problematiziram čovjekovo, pa i vlastito, ophođenje prema izvoru bez kojeg ne bi bilo života. U ovom diplomskom radu objašnjavam vlastite stavove i misli mog umjetničkog rada. Referirajući se na prirodne i umjetničke pojave i djela koja smatram bitnima.

Voda doista uključuje i obuhvaća sve dijelove čovjekovog života, stoga nije čudno što je njezin trag u umjetnosti neizbrisiv. Svaka kap je važna, ekološki, esencijalno i fizički.

Priroda sve pamti i samo je pitanje vremena kako će se voda u ključnim trenucima krenuti ophoditi prema nama.

„Voda je pokretačka snage cijele prirode“, Leonardo da Vinci.

7. SAŽETAK

Instalaciju „Kapi vode“ čini određeni broj skulptura kapi vode čiji se postav prilagođava prostoru u kojemu se izlažu. Nastale su umnažanjem četiriju glinenih skulptura.

Oblik pojedinačne skulpture, dijela instalacije, svela sam na opće poznati oblik odnosno simbol kapi vode. Svaka kap ima isti oblik, a su sve različite, pa čak i lijevanjem odnosno multipliciranjem, nijedna nije jednaka. Skulpture su različitih dimenzija i tonaliteta boje. Odabir boje je također simboličan jer plava podsjeća na vodu. Kreativna uporaba boja najbolje se očituje u vizualnoj umjetnosti.

Boje koje se koriste za prikazivanje vode u umjetnosti su sve nijanse plave boje, od azurnog do zelenog, kao u prirodi.

Oduzimanjem i preslagivanjem svakog oblika mijenja se i koncept samog rada. Mogućnost stalnih promjena i izmjena uvijek je prisutna. Voda je naš element – danas je voda česta tema na svim područjima, a ne samo u vizualnoj umjetnosti, izvor života, čista i pitka u više nego metaforičkom smislu.

Tematski i procesom, voda je ostavila neizbrisiv trag u svijetu umjetnosti koji je zauzvrat u izvedbenom konceptualnom smislu prikazao njezinu snagu, promjenjivost, značaj i transparentnost.

Ključne riječi: voda, multipl, skulptura, kapi, simbolika

Key words: water, multiple, sculpture, drops, symbolism

Prilozi

Prilog 1. A. Gormley „Field“

Prilog 2. Ai WeiWei „Law of the Journey“

Prilog 3. R. Whiteread „Embankment“

Prilog 4. S. Tunick „Sea of Hull“

Fotografija br. 2. Završna verzija diplomskog rada - skulpture

Fotografija br. 3. Druga verzija mogućeg postavljanja rada

Fotografija br. 4. Treća verzija mogućeg postavljanja rada

Fotografija br. 5. Četvrta verzija mogućeg postavljanja rada

Fotografija br. 6. Prikaz skulptura u koloritu, fotografirano izbliza

LITERATURA

1. Šuvaković, Miško (2005). Pojmovnik suvremene umjetnosti. Horetzky, Vlees & Beton, Ghent, Zagreb
2. Klarić, Miroslav (1999). Kiparska tehnologija. Intra, Split
3. Jean Chevalier-Alain Gheerbrant (2007). Rječnik simbola. Naklada Jesenski i Turk, Zagreb
4. Pastoureau, Michel (2011). Plava, istorija jedne boje. Službeni glasnik, Beograd
5. Daniel Marzona (2006). Minimal art. Uta Grosenick, english translation Michael Scuffil, Taschen.
6. Michaud, Y (2004.).Umjetnost o plinovitom stanju, Ogled o trijumfu estetike. Naklada ljevak, Zagreb
7. James Meyer (2010). Minimalism. Phaidon Press.
8. Robert Morris (2016). Notes on sculpture.

Ostali izvori

1. https://www.ipu.hr/content/zivot-umjetnosti/ZU_48-49-1991_005-019_Jovicic
2. <http://www.kulturpunkt.hr/content/voda-u-kontekstu-javnog-prostora-grada7>
3. <http://www.muzej-koprivnica.hr/drava-art-biennale-23017/>
4. <http://www.webdesignerdepot.com/2011/03/the-art-of-painting-in-water/>
5. <http://www.waterencyclopedia.com/A-Bi/Arts-Water-in-the.html>
6. <http://twistedstifter.com/2012/05/charybdis-vortex-water-sculpture-by-william-pye/>
7. <https://www.vecernji.hr/kultura/>
8. <http://www.gestaltzona.me/ge-talt-psihologija.html>
9. <http://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/exhibition/>
10. <http://aiweiwei.com/>
11. <http://www.antonygormley.com/>
12. <http://izreka.com/index.php/osobe/112-leonardo-da-vinci-izreke-citati-misli>

Reprodukcije > Google - slike